

Oponentský posudek na habilitační práci: František Kolář, Počátky českého olympijského hnutí – studie a materiály, Univerzita Karlova, Fakulta tělesné výchovy a sportu, Praha, 2018, 210 s.

PhDr. František Kolář, CSc., patří mezi uznávané badatele a autory o dějinách českého olympijského hnutí. Předložil habilitační práci, která je složena ze tří analytických a dvou materiálových kapitol zpracovaných ve formě odborných studií. Tyto studie tvoří v podstatě obsahově a tematicky organicky sjednocený výkladový soubor, který je věnován důležitým událostem a osobnostem, které působily a ovlivnily zásadně počátky českého olympijského hnutí v habsburské monarchii. Výchozím textem je studie České olympijské hnutí do roku 1918. Druhá studie Pierre de Coubertin a Čechy, která vznikla ve spolupráci autora s Jiřím Kösslem, byla zpracována na základě zahraničních archivních materiálů s cílem podat analytický výklad vztahu zakladatele novodobých olympijských her k Čechům a k Čechům. Třetí text Češi na athénskými olympijských hrách v roce 1906 hodnotí a vysvětluje význam české účasti na olympiádě v Athénách. Obě následující materiálové studie dokládají jednak úsilí zakladatelů a podporovatelů vzniku českého olympismu a také upozorňují na širší souvislosti a historicko-politický kontext, ze kterého vyplynuly závažné překážky a nemalé obtíže, které provázely počátky českého olympijského hnutí jako součásti českého národního hnutí před rokem 1918. První z těchto dvou studií „Obyčejný život“ Jiřího Stanislava Gutha-Jarkovského představuje dosud méně známé „civilní“ působení významné osobnosti českého olympijského hnutí J. S. Gutha-Jarkovského jako pedagoga, spisovatele a mj. též i pracovníka prezidentské kanceláře T. G. Masaryka. Druhá materiálová studie je komentovanou kritickou edicí dokumentů k vývoji českého olympijského hnutí v habsburské monarchii do roku 1918, kterou F. Kolář publikoval v edici z roku 1998 nazvané Dokumentace k dějinám českého olympismu, 1. díl, 1891-1918, a kterou připravil k vydání s Jiřím Kösslem.

Autorovým cílem bylo připravit na platformě předložené habilitační práce obsahově i koncepčně sjednocený soubor textů, který má ambici být základem a východiskem ke komplexnějšímu vědeckému zpracování historie českého a československého olympijského hnutí a též případně i k budoucí syntéze dějin českého a československého sportu. F. Kolář provedl důkladný základní výzkum v archivech a měl k dispozici i četné zahraniční archivní materiály, vycházel z dobového tisku, z tištěných pramenů a z relevantní odborné literatury.

Za podstatný lze pokládat zejména úvodní text o genesi a vývoji českého olympijského hnutí do roku 1918. F. Kolář přesvědčivě a se znalostí předložil výklad o zakladatelském období

českého olympismu. Autor líčí a vysvětluje okolnosti zakládání Českého olympijského výboru a zásadní podíl Jiřího Gutha-Jarkovského v tomto procesu a nesnadný zápas o uznání jeho existence. Upozorňuje na obtíže týkající se upevnování existence a udržení samostatnosti tohoto výboru. Správně připomněl, že v této době narůstal i politický význam sportu, jeho úloha a reflexe ve společnosti. F. Kolář přiblížil názorně na činnosti a úsilí Gutha-Jarkovského, že zakladatelé českého olympismu naráželi na nepochopení, které vyplývalo v nemalé míře jak ze zavedených společenských konvencí, tak i z nevěle i obav rakouských úřadů. Oč větší nedůvěru projevovaly vůči samostatnému českému olympijskému hnutí tehdejší úřady, o to větší porozumění a podporu myšlenky českého olympismu bylo možné nalézt dle autora za hranicemi monarchie. Sportovní diplomatické úspěchy Gutha-Jarkovského autor propojil ve výkladu obsaženém ve studiích o vztahu P. de Coubertina k Čechům a o osobnosti J. Gutha-Jarkovského. Z výkladu F. Koláře vyplývá, že bez podpory, osobního přátelství a porozumění de Coubertina vůči Guthu-Jarkovskému a vůči myšlenky samostatného českého olympijského hnutí, by mezinárodní povědomí o Čechách a o „české otázce“ ve smyslu uznání odpovídajícího postavení českého olympismu nemělo naději na úspěch. Význam tohoto vztahu a přátelství měl odezvu dle autora i v tom, že se po roce 1919 stal J. Guth-Jarkovský generálním tajemníkem Mezinárodního olympijského výboru, jehož byl de Coubertin v této době předsedou. V této souvislosti jistě lze ocenit pozornost, kterou F. Kolář věnoval oběma těmto osobnostem. Buť každého z nich z jiného úhlu pohledu, vylíčil de Coubertina i Gutha-Jarkovského jako zapálené a neúnavné organizátory olympijského hnutí i jako vzdělané a statečné osobnosti. Jako zajímavý a podnětný lze pokládat i Kolářův výklad české účasti na olympijských hrách v Athénách v roce 1906. F. Kolář uvedl, že významná byla česká účast zejména proto, že čeští sportovci byli respektováni „jako samostatná národnost“. V neposlední řadě je důležité připomenout význam a přínos komentované edice dokumentů k vývoji českého olympijského hnutí do roku 1918, která zásadně dotváří koncepční i tematický rámec práce. Dokumenty jsou důležitou poznávací platformou, o kterou se opírá a je jí propojen též výklad v předchozích kapitolách. Je třeba uvést, že zpracovaná edice dokumentů odpovídá současným zásadám a pravidlům ediční činnosti, je doprovázena bohatým a kritickým poznámkovým aparátem. Vybrané dokumenty lze chápat jako i potřebný pramen pro poznání a pochopení českého úsilí prosadit národní, a tedy samostatné místo v mezinárodním olympijském hnutí, i jako pramen důležitý pro poznání a pochopení doby a pro jednání a postoje uvedených aktérů. V tomto smyslu lze též ocenit přínosný vklad předložené habilitační práce Františka Koláře v tom, že zpracoval a vyložil

problematiku počátků českého olympijského hnutí jako důležitou součást národních dějin a dějin české společnosti, a to i s ohledem na jejich zasazení do kontextu vývoje rakousko-uherské monarchie ale i do širšího kontextu mezinárodního. Tomu odpovídá i jednotný koncepční přístup ke zpracování a výkladu dané látky.

Výběr tématu habilitační práce Františka Koláře pokládám za závažný. Autor prokázal seriózní odborný zájem o téma, které zpracoval jako soubor organicky spjatých autorských studií založených zejména na systematickém archivním výzkumu a na studiu literatury. V tomto ohledu se jeví předložená práce jako původní, novátorská a zároveň podnětná pro další bádání v domácím a mezinárodním měřítku. Připomínkou k práci je, že autor mohl věnovat větší pozornost kritickému zhodnocení stavu výzkumu i rozboru literatury a v práci využitých archivních fondů. Práce mohla být též doplněna o obsah i o přehledové shrnutí zkoumané a vyložené problematiky. Otázka k autorovi – zvažuje pokračování či rozšíření výzkumu dané problematiky, v čem vidí případná úskalí ?

Předkládaná habilitační práce Františka Koláře „Počátky českého olympijského hnutí – studie a materiály“ i přes uvedené připomínky svým zpracováním a obsahem splňuje požadovaná odborná i metodologická kritéria a je cenným a původním příspěvkem k bádání v oblasti dějin českého olympijského hnutí a dějin českého sportu.

Předloženou práci PhDr. Františka Koláře, CSc., z výše uvedených důvodů proto d o p o r u č u j i k obhajobě jako práci habilitační, a to v oboru Kinantropologie.

Prof. PhDr. Jiří Kocian, CSc.

Ústav pro soudobé dějiny AV ČR, v. v. i.

V Praze 20. listopadu 2018